

Օրվա թեման ՄԱԿ-ում. Ներդրումներ ի շահ կանանց



Նյու Յորքի ՄԱԿ-ի կենտրոնական-ում տեղի ունեցավ Կանանց միջազգային օրվան նվիրված համաժողովը...

Վերջին օրվան նվիրված համաժողովը ՄԱԿ-ի կենտրոնական-ում տեղի ունեցավ Կանանց միջազգային օրվան նվիրված համաժողովը...

Գլխավոր քարտուղարը ընդգծեց, որ կանայք առաջվա պես ենթարկվում են խտրականության...

Տես նաև 2-րդ էջում

Սեռերի իրավահավասարության վարկանիշ

Հայաստանը 71-րդ տեղում է



Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի ներկայացրած աշխարհում սեռերի իրավահավասարության մասին ամենամյա զեկույցում...

Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի ներկայացրած աշխարհում սեռերի իրավահավասարության մասին ամենամյա զեկույցում («Global Gender Gap Report») վերլուծվել են աշխարհի 128 երկրների սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշները...

Տղամարդկանց համաշխարհային օրը



Պարգևով է գոյություն ունի նաև Տղամարդկանց համաշխարհային օրը...

Տղամարդկանց համաշխարհային օրը նշվում է նոյեմբերի առաջին շաբաթ օրը:

Կինը և քաղաքականությունը

«Կանգ առեք, եղբայրներ», «Ոչ ատելությամբ», «Սա մեր երկիրն է, և մենք բոլորս միասնական ժողովուրդ ենք»...



Էջ 4

Ամենամյա անվճար հավելված

Փետրվար, 2008 թ.

Արդյո՞ք կանանց փոքր միջավայր մեզ հետ է

Իր համեմատաբար կարճ պատմության ընթացքում Մարտի 8-ը հասցրել է մի քանի անգամ փոխել օրը և իր նախնական իմաստը...

«Մարտի 8-ն այն տոնն է, երբ տղամարդիկ իրենց կանանց ու կին գործընկերներին ծաղիկներ են նվիրում ու նաև սիրով կատարում տնային գործերը»...

Ասել, թե կանայք դրան երբևիցե ընդդիմացել են կամ նրանց համար տհաճ է լսել իրենց ուղղված հաճոյախոսություններ ու նվերներ ստանալ, կնշանակի մեղանշել ճշմարտության դեմ:



Մի խոսքով կանանց տոնի երեսպաշտությունը շարունակում է բազմապատկվել: Ոչ ոք չի խոսում կանանց գործառնության ու առքատության աճի, ամենացածր վարչատրվող աշխատանքներում կանանց աշխատուժի օգտագործման, ներկա և ապագա մայրերի համար իրական սոցիալական երաշխիքների բացակայության մասին:

Մտազգվեց նույնիսկ այն, որ մարտի 8-ի խորհրդային տարբերակը, բացի շնորհավորական ներբողներից և կարկանդակներից, ներառում էր նաև մեկ այլ հատուկ արարողություն. հանդիսավոր միջոցառումների ընթացքում պետությունը, թեկուզև ցուցադրաբար, հաշվետու էր լինում հասարակության առաջ կանանց նկատմամբ իրականացվող քաղաքականության մեջ կարիերայի ծագող կինը:

Մտազգվեց նույնիսկ այն, որ մարտի 8-ի խորհրդային տարբերակը, բացի շնորհավորական ներբողներից և կարկանդակներից, ներառում էր նաև մեկ այլ հատուկ արարողություն. հանդիսավոր միջոցառումների ընթացքում պետությունը, թեկուզև ցուցադրաբար, հաշվետու էր լինում հասարակության առաջ կանանց նկատմամբ իրականացվող քաղաքականության մեջ կարիերայի ծագող կինը:

Անուս

Ի գիտություն ընթերցողների

«Կինը և քաղաքականությունը» ներդրի խմբագրական խորհուրդը երևանում կազմակերպում է հանդիպում ընթերցողների հետ «Մեկ ամիսը՝ կանանց, իսկ մյուսները» թեմայով: Հրավիրում ենք ձեզ մարտի 27-ին՝ ժամը 13.00-ին, «Անի Պլազա» հյուրանոցի «Նաիրի» դահլիճ:

Համարի մեջբերումը

«Տղամարդկանց տվեք իրենց իրավունքները և ոչ ավելի, կանանց՝ իրենցը, և ոչ պակաս»:

Օրվա թեման՝ ՄԱԿ-ում

Քաղաքական խոհանոց

Ներդրումներ ի շահ կանանց ու աղքատների



«Առաջին չեն իրականացվել պետությունների խոստումները՝ վերջ տալ մոլորակի վրա գեներալ-ին անհավասարությանը: Բազմաթիվ պետություններ, կարծես թե, պարզապես ամենուրեք են իրենց իսկ ընդունած պարտավորությունները: Խայտառակություն է, որ Մարդու իրավունքների հռչակագրի ընդունման 60-ամյակին աշխարհում շատ կանայք մինչև այժմ չեն կարողանում օգտվել մարդու հիմնարար իրավունքներից»:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Կոհիտի Մա-գուրան Կանանց միջազգային օրվա առնչությամբ հայտարարեց, որ առանց գեներալային հավասարության աղբյուրության դեմ զլորալ պայքարը չի կարող հաջողությամբ պահպնել: «Նույնիսկ այն բանից հետո, երբ գեներալային հավասարությունը և կանանց իրավունքների ու հնարավորությունների ընդլայնումը դարձան «Յա-զարանյակի մարտահրավերներ» հռչակագրի ութ մասնակցներից մեկը, այդ հարցով առանձնացվող ֆինանսական ռեսուրսների մակարդակը մնաց անբավարար, իսկ վերջին տարիներին նույնիսկ կրճատվեց»:



Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության գլխավոր տնօրեն Մարգարեթ Չանը հայտարարեց, որ կանանց հնարավորություններն ընդլայնելիս լավանում են ընտանիքի և համայնքի առողջության ցուցանիշները: «Ի շահ կանանց ու աղքատների ներդրումները» ոչ միայն նպաստում են սոցիալ-տնտեսական առաջընթացին, այլև նպաստում են առողջապահության զարգացմանը»:

«Աշխարհում կանանց մեծ մասն առաջվա պես զբաղված է գործունեության նվազ եկամտաբեր ոլորտներում կամ նույն խնդիրները կատարելիս ավելի քիչ աշխատավարձ է ստանում, քան տղամարդիկ»:



Փարիզի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կենտրոնակայանում շուրջ 40 համաշխարհային համբավ ունեցող կին գիտնականներ ստորագրեցին Գիտության ասպարեզում կանանց մասնակցության ընդլայնման «ԼՕրեալ»-ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի պարտավորությունների խարտիան: Արարողությունը նվիրված էր ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի և «ԼՕրեալ» ընկերության միջև համագործակցության 10-ամյակին և «Կանայք գիտության ասպարեզում» մրցանակների հանձնման ամենամյա արարողությանը: Խարտիան ստորագրելուց հետո մրցանակներ հանձնվեցին հինգ կին ակադեմիկոսին: Դրանցից մեկը՝ Կոհիտի Մա-գուրանը, որտեղ կին պատգամավորները 48,8% են: Շվեդիայի խորհրդարանում կանայք 47% են, Ֆինլանդիայում՝ 41,5%: Օրենսդիրների շրջանում կանայք մոտ 40% են Բուրունդիում, Նոր Զելանդիայում և Տանզանիայում: Աշխարհի 20 երկրներում գեղեցիկ սեռը զբաղեցնում է խորհրդարանի տեղերի 30%-ից ավելին:

Տարեցտարի կանայք ավելի ամուր դիրքեր են զբաղեցնում քաղաքական կյանքում: Այս մասին Նյու Յորքի ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում մամուլի ասուլիսի ընթացքում հաղորդեց Միջխորհրդարանական միության (ստեղծվել է 1889 թ.) գլխավոր քարտուղար Անդրեա Ջոնսոնը:

Այսօր կանայք զբաղեցնում են աշխարհում բոլոր պատգամավորական տեղերի 17,7%-ը: Պետության ղեկավար են ընդամենը հինգը: Խորհրդարաններում կանանց ներկայացվածության գծով առաջնությունը, ինչպես նախկինում, պատկանում է Ռուանդային, որտեղ կին պատգամավորները 48,8% են: Շվեդիայի խորհրդարանում կանայք 47% են, Ֆինլանդիայում՝ 41,5%: Օրենսդիրների շրջանում կանայք մոտ 40% են Բուրունդիում, Նոր Զելանդիայում և Տանզանիայում: Աշխարհի 20 երկրներում գեղեցիկ սեռը զբաղեցնում է խորհրդարանի տեղերի 30%-ից ավելին:

«Կանանց մեծ մասը նույնիսկ գլխի չի ընկնում, որ ենթարկվում է խտրականության»...

Արդյոք մեզանում կանայք ենթարկվո՞ւմ են խտրականության: Այս հարցադրմանը պատասխանելու փորձերը մեծ մասամբ բախվում են երկու փաստարկների: Լավագույն դեպքում հանդիպակաց հարցին իբր, ինչ եք ասում, մեր Սահմանադրությամբ խտրականությունը ըստ սեռի արգելվում է: Կամ էլ՝ մեկ այլ անառարկելի համոզմանը, որի համաձայն՝ կանանց խտրականության մասին խոսակցությունները իբր «թշնամիներ» բանասրկություններ են՝ ուղղված հայկական ընտանիքի հիմքերի խարխուլմանը: Հակառակն ապացուցելու բացարձակապես անհնար է. կողմերը, որպես կանոն, չեն լսում միմյանց և բաժանվում են՝ ամեն մեկը մնալով իր կարծիքին:

Աշխարհում, սակայն, այս թեմայի շուրջ արդեն ոչ ոք չի վիճում, քանի որ միջազգային հանրությունը ի դեմս ՄԱԿ-ի վարդը այլ խնդիր է առաջարկել. ինչպե՞ս հաղթահարել կանանց խտրականությունը: Եվ այս նպատակով 1979 թ. ընդունել է Կանանց նկատմամբ խտրականության բոլոր ձևերի վերացման մասին կոնվենցիան, որը հաճախ անվանում են կանանց իրավունքների մասին միջազգային բիլլ: Կոնվենցիային այսօր միացել է 185 պետություն: Որանով իսկ պարտավորվելով բոլոր միջոցները ձեռնարկել կանանց խտրականությունը բացառելու և հասարակության կյանքի բոլոր ոլորտներում նրանց համակողմանի զարգացման և առաջընթացի ապահովման համար...

Հայաստանը Կոնվենցիայի մասնակից դարձավ 1993 թ., և, ելնելով այս փաստից, հարցը, թե արդյոք գոյություն ունի՞ մեզանում կանանց խտրականություն, մեր հասարակու-

թյունում պարզապես անիրավաչափ է: Այլ բան է, թե մեր պետությունն ինչ չափով է կատարում այս Կոնվենցիայով ստանձնած պարտավորությունները: Չէ՞ որ խոսքը միայն օրենքների մասին չէ: Կոնվենցիան առաջարկում է պայքարել խտրականության դրսևորումների դեմ տղամարդկանց ու կանանց վարքագծային մոդելների փոփոխության առումով: Ավելին, սեռերի անհավասարության ծայրահեղ դրսևորումների վերացման նպատակով Կոնվենցիան առաջին միջազգային փաստաթուղթն է, որը անձնարարում էր կանանց սատարելու համար հատուկ միջոցներ ձեռնարկել: Խոսքը, մասնավորապես, տարբեր կարգի քվոտաներ կամ արտոնություններ սահմանելու մասին է:

Արդյոք գիտի՞ մեր բնակչությունը Կոնվենցիայի մասին, տեղյակ է, որ այն պարտավորեցնում է պետությանը՝ հասարակությունը զերծ պահել կանանց խտրականությունից: Ցավոք՝ այս փաստաթուղթը մեր երկրում քչերն են ծանոթ և, ի հետևանք՝ այն չի օգտագործվում որպես կանանց իրավունքների պաշտպանության գործիք: Նույնիսկ իրավաբանների կողմից: Ահա թե ինչու լայն իրազեկությունը Կոնվենցիայի մասին նրա իսկ պահանջներից մեկն է: Անտեղյակության դեպքում դժվար թե կարողանանք օգտվել այս փաստաթուղթով նախատեսված վերահսկողության մեխանիզմից: Չորս տարին մեկ անգամ մասնակից երկրների կառավարությունները հաշվետու են լինում Կանանց նկատմամբ խտրականության վերացման հատուկ կոմիտեի առջև: Քննարկելով Կոնվենցիայի իրականացման վերաբերյալ ներկայացված զեկուցումները կոմիտեն տալիս է եզ-

րակացություններ և հանձնարարականներ: Այս փաստաթուղթն միանալուց հետո Հայաստանը կոմիտեի առաջ հաշվետու է եղել երկու անգամ: Կառավարության կողմից հերթական հաշվետվությունը պատրաստվել է 2007-ին: Սակայն դա Հայաստանի կողմից ներկայացված միակ փաստաթուղթը չէր: Բանն այն է, որ Կոմիտեի պրակտիկայում կա մեկ այլ կանոն. բացի կառավարության զեկուցումներից, այն ընդունում է նաև ոչ կառավարական կազմակերպությունների կազմում այլընտրանքային հաշվետվություններ: Անցյալ տարի Կոնվենցիայի իրականացման գծով այլընտրանքային զեկուցումը կազմել և ուղարկել է Համալսարանական կրթությանը կանանց ասոցիացիան:

Նշենք, որ 2006 թ. Հայաստանի Ազգային ժողովը վավերացրեց նաև 2000 թ. ընդունված այս Կոնվենցիայի կանոնադրարձանագրությունը: Այն հիմնական փաստաթուղթն օրանաբանական շարունակությունն է և Կոմիտեին դիմելու նոր հնարավորություն է ընձեռնում անձամբ կամ կազմակերպության կողմից՝ Կոնվենցիայով պաշտպանված իրավունքների խախտումների վերաբերյալ զանգատներով: Մնում է միայն մի բաց. կանայք իրենց գիտակցեն և նկատեն, թե որ դեպքերում են բախվում սեռային հատկանիշով իրավունքների խախտմանը: Այլապես, ինչպես արտահայտվել է գործընկերներիցս մեկը, խտրականությունը ռադիոակտիվ ծառայության մասն մի բան է, առանց սարքի չես հայտնաբերի՝ ոչ գույն ունի, ոչ հոտ, անբուրն էս դրա մեջ և զլխի էլ չես ընկնում, որ ենթարկվում են խտրականության...

Թամարա Դովնաթյան

Բանավեճի իրավեր

Ներկայացնելով կանանց և տղամարդկանց կարծիքները խտրականության վերաբերյալ՝ ակնկալում ենք ընթերցողների մասնակցությունը բանավեճի: Գրեք մեզ nvremya@arminco.com (հավելվածի համար) հասցեով կամ զանգահարեք 52-73-96 հեռախոսահամարով:

Կա՞ մեզանում խտրականություն, թե՞ ոչ ի՞նչ են կարծում հայ քաղաքական գործիչները

Հարություն Առաքելյան, ռամկավար-ազատական կուսակցություն

Հրանտ Խաչատրյան, «Սահմանադրական իրավունք» միություն

այնքան էլ հեշտ չէ խուսանավել քաղաքական հորձանուտում մնալով օրինավոր և անաղարտ պահելով իր վարկանիշը, ապա ինչ կլինի կանանց պարագայում: Թեպետ կանանց մեջ ամենամեծ քաղաքականության մեջ և ղեկավար կառույցներում, սա, իմ կարծիքով, համապատասխան քաղաքական մթնոլորտի հետևանք է: Մյուս կողմից որոշ ճնշում այնուամենայնիվ զգացնում է, քանի որ կանանց ներուժը պետք է օգտագործվի ոչ թե 5, ոչ թե 10 և նույնիսկ ոչ 15, այլ 50 տոկոսով: Դրա համար պայմաններ ստեղծված են՝ հաշվի առնելով տեխնիկական առաջընթացը, որ ազատեց բազմաթիվ կանանց կենցաղային խնդիրներից. նրանք հիմա ավելի շատ ազատ ժամանակ ունեն:

«Մենք դեմոկրատ ենք, բայց մենք ասիացի ենք»

«Կին նախագահ ընտրելով՝ մենք միանգամից կազատվեինք կարծրատիպերից»

Մի կողմից՝ ինձ չի թվում, որ Հայաստանում գոյություն ունի խտրականություն սեռային հատկանիշով: Իսկ այն, որ կանայք քիչ են ընդգրկված քաղաքականության մեջ և ղեկավար կառույցներում, սա, իմ կարծիքով, համապատասխան քաղաքական մթնոլորտի հետևանք է: Մյուս կողմից որոշ ճնշում այնուամենայնիվ զգացնում է, քանի որ կանանց ներուժը պետք է օգտագործվի ոչ թե 5, ոչ թե 10 և նույնիսկ ոչ 15, այլ 50 տոկոսով: Դրա համար պայմաններ ստեղծված են՝ հաշվի առնելով տեխնիկական առաջընթացը, որ ազատեց բազմաթիվ կանանց կենցաղային խնդիրներից. նրանք հիմա ավելի շատ ազատ ժամանակ ունեն:

Հայաստանում սեռերի իրավահավասարության բացակայության շուրջ արդեն միանգամայն իզուր է: Ես ինքս չեմ հիշում մի դեպք, երբ որևէ կին ցանկանար առաջ ընթանալ քաղաքականության մեջ կամ մեկ այլ ոլորտում և նրա առաջ արհեստական խոչընդոտներ ստեղծեին: Կարծում եմ՝ Արևմուտքը մեզ իզուր է փորձում պարտադրել ընտրություններում կանանց քվոտաներ: Եթե մարդը՝ տղամարդ թե կին, ցանկանում է ինքնահաստատվել, նա դա կանի առանց որևէ քվոտայի: Մեր կուսակցությունում կանանց մասնակցությունը միայն որոշումվում է և մեր շարքերը համալրել ցանկացող կանանց առաջ դրժները միշտ բաց են: Ընդհանուր առմամբ, խոստովանեմ, մենք բոլորս, նկատի ունեն հայ տղամարդկանց, թեպետև դեմոկրատ ենք, բայց մեր մտածելակերպը համայնքային աստիճան է՝ արեւելյան, ավելի ճիշտ՝ ասիական...

Մի կողմից՝ ինձ չի թվում, որ Հայաստանում գոյություն ունի խտրականություն սեռային հատկանիշով: Իսկ այն, որ կանայք քիչ են ընդգրկված քաղաքականության մեջ և ղեկավար կառույցներում, սա, իմ կարծիքով, համապատասխան քաղաքական մթնոլորտի հետևանք է: Մյուս կողմից որոշ ճնշում այնուամենայնիվ զգացնում է, քանի որ կանանց ներուժը պետք է օգտագործվի ոչ թե 5, ոչ թե 10 և նույնիսկ ոչ 15, այլ 50 տոկոսով: Դրա համար պայմաններ ստեղծված են՝ հաշվի առնելով տեխնիկական առաջընթացը, որ ազատեց բազմաթիվ կանանց կենցաղային խնդիրներից. նրանք հիմա ավելի շատ ազատ ժամանակ ունեն:

Պարույր Հայրիկյան, «Ազգային ինքնորոշում» միավորում

«Հայ տղամարդկանց մոտեցումները վայրենի են, նախապատմական»

Ահա արդեն 1700 տարի մենք մեզ համարում ենք եվրոպամետ մշակույթով ազգ, սակայն չենք սովորել կանանց համապատասխան ձևով վերաբերվել: Ես կասեի հայ տղամարդկանց մոտեցումները վայրենի են, նախապատմական... Մեծ մասի համար «ամուսնական պարտականություններ» հասկացությունը վարդուց վերածվել է «տան տղամարդ» մեծ բարդությի, որը նրանք չարախնդրորեն հաղթա-

Խտրականությունը պահպանվում է հենց կանանց ջանքերի շնորհիվ, համարում են հասարակական հատվածի կին ներկայացուցիչները

«Իմ խորին համոզմամբ՝ խտրականությունը պահպանվում է հենց կանանց ջանքերով և ինքն-գիայի ուժով: Տղամարդիկ արդեն համակերպվել են այն մտքի հետ, որ նրանց գիջեն առաջ ընթանալու հնարավորությունը, իսկ կանայք դեռ մտնում են...»:

Ստֆյա Բարայան Գեներալին հետազոտությունների Կանադոի կենտրոն

Ինչպես է դրսևորվում «Նրբանկատությունը» թեկուզ խորհրդարանի մակարդակում, որտեղ կանայք, ինչպես հայտնի է, մեկ, երկու ու վեց: Մի խոսքով՝ խտրականություն կա, պետք է միայն այն կարողանալ տեսնել: Մտածեք, թե ովքեր են նրանց դեպի իշխանության անցաթուղթ տրամադրում: Կանայք, ովքեր չեն վստահում կանանց: Ելենա Վարդանյան Գյումրու մանկավարժական ինստիտուտի պատմության ամբիոնի վարիչ

«Ժողովուրդն ընդհանուր առմամբ համարում է, որ խտրակա-

«Կանայք իրենք են խտրականության ենթարկվում կանանց:

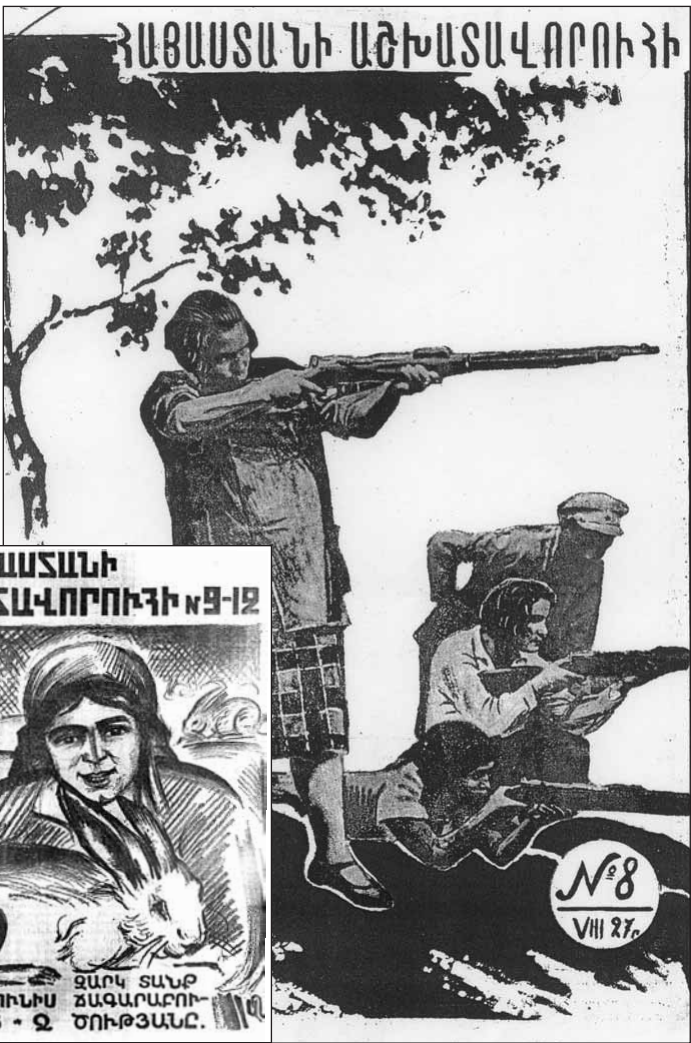
Անցյալ ոչ կորուսյալ

Ի՞նչ է ուզում կինը

«Ինչպես ուսուցչուհին օգնեց փրակորիսպ Կիրակոսին մարդ դառնալու»

Այս և շատ այլ բաների մասին կարելի է իմանալ՝ թերթելով «Հայաստանի աշխատավորուհի» հանդեսի հին համարները

Մեր պատմության խորհրդային շրջանի կանանց մասին հզոր գաղափարախոսական քարոզչության մի մասն էր: Այն կոչված էր ստեղծելու կին-աշխատավորուհու կամ գյուղացու կերպարը, ով ակտիվորեն ներգրավվել է նոր հասարակության կառուցման գործին: Ընդ որում, այս կերպարը, իսկ դրա հետ մեկտեղ նաև հանդեսի բովանդակությունը ժամանակի ընթացքում փոխվում էին՝ կախված այն խնդիրներից, որոնք իրենց առջև դնում էին կուսակցությունը ու կառավարությունը: «Հայաստանի աշխատավորուհի» հանդեսի առաջին համարը (խմբագիր՝ Ֆրոնա Վարդանյան, Հայաստանի կոմունիստական (բոլշևիկյան) կուսակցության Կենտրոնի բանվորուհու և գեղջկուհու բաժնի օրգան) լույս տեսավ 1924 թվականի մարտին: Ամսագիրը հսկայական դեր խաղաց կնոջ գիտակցության վերակառուցման գործում: Սա ընդունում էին նույնիսկ ակադեմիկոս կին գործիչները: Այսպես, Փարիզում լույս տեսնող «Երևան» թերթում Ջապել Եսայանը գրում է այս ամսագրի մասին. «Ոչ թե ֆեմինիստական թերթ, այլ բանվորուհիների և գեղջկուհիների ազատ օրգան, որի նպատակն է բոլոր միջոցներով նպաստել Հայաստանի քաղաքացուհիների մշակութային և կենցաղային աճին»:



Ինչի՞ մասին էին գրում «Հայաստանի աշխատավորուհի» հանդեսի էջերում 20-30-ական թվականներին: Թերթելով հին հանդեսները՝ նախևառաջ ուշադրություն են դարձնում շապիկին, լուսանկարներին, դրանց մակագրություններին, հողվածների վերնագրերին և, վերջապես, հանդեսի ոճին: Ոճն առանձնահատուկ է, մեծ մասամբ՝ կարգախոսային, քաջածանոթ կլիշեների օգտագործմամբ՝ պայքար համաշխարհային իմպերիալիզմի, ժողովրդի թշնամիների դեմ, կուսակաթափություն և շնորհակալություն համաշխարհային արդյունաբերության առաջնորդներին՝ ամսագրի ընթերցողուհիների բերանով: «Արդարացի դատավճիռը կայացվեց» ակնարկը ժամանակակից արտագրությունն է: «Մասնավորապես կործանության համար մեղադրվող 12 տրոյկիստների ու դաշնակցականների գեղակահարության մասին լուրն ավարտվում է այն բանի նկարագրությամբ, թե դատավճիռն ինչպես է ընդունվել դատարանի դահլիճում. «Հարյուրավոր բանվոր-կոլտնտեսականներ, խորհրդային ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչներ դիմավորեցին դատավճիռը ցնծազին ծափահարություններով և «Ուռա», «Կեցցե՛ խորհրդային արդարադատությունը», «Մաի ֆաշիստական շներին» բացականություններով...»:

«Հայաստանի աշխատավորուհի» հանդեսի շապիկները, որպես կանոն, երկու տեսակի են. կամ սև-սպիտակ լուսանկար, կամ պակասաչափ տեսակի նկար: Խանձաված ինչ-որ հայտնի կարգախոսով: Ասենք՝ ճագարով կնոջ պատկերը ու մակագրությունը՝ «Ձարկ տանք ճագարաբուծությանը»: Լուսանկարներում երջանիկ գեղջկուհիների կարծրատիպային դիմանկարները. երիտասարդ, լայն ժպտացող, կլորադեմ աղջիկներ և ազգային տարազով կամ առողջություն, բարեկեցություն ու բեղմնավորություն մարմնավորող հաղթանակներ կանայք:

Բացի դաշտում կամ հաստոցի մոտ

աշխատանքից, կանայք շատ հաճախ ներկայացված են սովորելիս՝ դասագրքերի մեջ խորասուզված կամ, դիցուք, կին պատգամավորի դեկլարությամբ առաջին տառերը ջանասիրաբար հեղող: Նկարի մակագրությունն արտացոլում էր պահի կարևորությունը. «Գրագետ պատգամավորուհին անգրագետին գրագիտություն է սովորեցնում»: Ի դեպ, ամսագրում մի ամբողջ էջ՝ «Ինքնուսի անկյուն» խորագրով, հատկացված էր անգրագիտությունը հաղթահարող կանանց: Որպես օրինակ՝ խոշոր տառատեսակով ժամանակին համահունչ տեքստեր, բնականաբար՝ քարոզչական բնույթի. «Կոմսոմոլի ծննդյան տոնին Մեդրիում կարմիր կնուրը տեղի ունեցավ. 11 մայր իրենց երեխաներին նվիրեցին պիոներական կազմակերպությանը»: Կամ՝ «Կին բանվորների մանուկների համար Լեմինակամի տեքստիլ գործարանի մուրը բացվել է 1927 թ. Մոյեմբերի 28-ին»: «Վերջերս Նոր Բայազետի գավառի Դշլաղի գյուղի խորհրդի պլենումը գյուղ-խորհրդի նախագահ ընտրեց խորհրդի անդամ ընկ. Վարդուհի Մնացականյանին»: «Վերջերս Աշտարակի կին-իրահանգչուհին պատգամավորներից ու ծաղկների կանանցից կազմակերպել է ռազմական խմբակ»:

Ի դեպ, բավական շատ են պաշտպանության խնդիրներին առնչվող նյութերը համաշխարհային իմպերիալիզմի կողմից հրահրվող պատերազմի մասին: Սովորաբար դրանք երիտասարդ աղջիկների լուսանկարներ են՝ մարտական հրաձգության, պարաշյուտով թռչելու, քիմիական պաշտպանության գինավարժություններից: Օրինակ՝ Լեմինակամի տեքստիլ գործարանի մանուկ բանվորուհու նամակին՝ «Ռազմականացնե՛ք աշխատավոր կանանց» վերնագրով, կցված է բավական ուշագրավ լուսանկար. հրահանգիչը պարապմունք է անցկացնում հակազագերով շարք կանգնած կանանց հետ: Լուսանկարի մակագրությունը՝ «Կանանց հրաձգային խմբակը հակաօդային պաշտպանության պարապմունքի ժամին»: Եջի ներքևում խոշոր տառատեսակով կոչ համոզես բերել գործունություն իմպերիալիստական բուրժուազիայի դեմ պայքարում:

Կանանց ինքնագիտակցության բարձրացումը և հասարակական ակտիվ կյանքով ապրող կնոջ նոր կերպարի գոյակազումը հանդեսի հիմնարար թեմաներից է: Վերնագրերն ինքնուսույնյա խոսու են. «Ապահովե՛ք կանանց կենցաղային դրությունը, նրանց մասնակից դարձնե՛ք սոցիալական շինարարությանը», «Պայքար հին կենցաղի ու անկուլտուրականության դեմ», «Ներգրավել խորհրդային կնոջը ղեկավար աշխատանքի», «Կին ընտրողը հզոր ուժ է», «Խորհրդային կանայք երկրի տերերն են», «Կանանց ազատության ուղին», «Կին նախագահների վերապատրաստման դասընթացներ» և այլն: «Նոր նվաճումներով ենք դիմավորում մարտի 8-ը» հոդվածում մեջբերվում է ստալինյան սահմանադրությունից մի հատված. «Կնոջը խՍՀՄ-ում տղամարդուն հավասար իրավունքներ են տրվում տնտեսական, պետական, կուլտուրական ու հասարակական-քաղաքական կյանքի բոլոր բնագավառներում»:

Մեկ այլ պարտադիր թեմաներից է հին կենցաղի վերակառուցումը, պայքար ընտանեկան բռնության դեմ և տղամարդկանց վերադաստիարակումը: Եթե խոսելու լինենք վիզուալ շարքի մասին, ապա ընտանեկան բռնության հիմնախնդիրը գրեթե միշտ ներկայացվում է ծաղրանկարային մակարդակով: Օրինակ՝ «Կենցաղային այլադրություն» կամ «Ի՞նչ կարող են սովորել երեխաներն այս ուսուցչից» վերնագրով նյութերն ուղեկցվում են զգազած տեսքով տղամարդկանց փոքրիկ ծաղրանկարներով, ովքեր բռնուցքներով ու դանակը ձեռքին հարձակվում են իրենց կանանց վրա: Լույս տեսնում էլ պատմություն այն մասին, թե ինչպես կին ուսուցչուհին օգնեց տրակտորիստ Կիրակոսին մարդ դառնալու...
Ամսագրերը թերթեց
Լիլիթ Ջաբարյանը

Հայուհիները դրսևորեցին առողջ պրագմատիզմ

Ինչպե՞ս քվեարկեցին կանայք անցած նախագահական ընտրություններում: Փորձը ցույց է տալիս, որ այս հարցն այնքան էլ չի հետաքրքրում սոցիոլոգներին, թեպետ նրանք խստորեն պահպանում են մասնակցների բնի համամասնությունը ըստ սեռի: Ընտրություններից անմիջապես հետո բրիտանական Populus ընկերության և Հայկական սոցիոլոգիական ընկերակցության համատեղ անցկացված հարցումը բացառություն էր կանանց նկատմամբ ուշադրության իմաստով: Վերջապես հաջողվեց, թեկուզև մակերեսորեն, սակայն գաղափար կազմել, թե ինչպես է բաշխել իր նախապատվությունները կանանց ընտրազանգվածը:

Այսպես, ըստ հարցման տվյալների, Արթուր Բաղդասարյանի օգտին է քվեարկել ավելի շատ կին (16%), քան տղամարդ (11%): Լևոն Տեր-Պետրոսյանի ընտրազանգվածում, ընդհակառակը, գերակշռում էին տղամարդիկ (24%), կանայք՝ 17% էին: Նախագահական ընտրության միակ հարթուհին՝ Սերժ Սարգսյանին (52.8%), իրենց ծայրն էին տվել հավասար թվով տղամարդիկ և կանայք: Մյուս թեկնածուների համար բրիտանական կազմակերպությունը տվյալների տարբերակումը ըստ սեռի չի հրապարակել:

Հայկական սոցիոլոգիական ընկերակցության ղեկավար, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր Գևորգ Պողոսյանը, զննատեղի հարցման արդյունքները, ասաց, որ վերջին ընտրություններում կանայք իրենց դրսևորեցին որպես ընտրազանգվածի առավել պահպանողական ու պրագմատիկ մաս, որը միտված է ներքաղաքական գործընթացների խաղաղ զարգացմանը: «Կանայք իրենց դրսևորեցին որպես հասարակության կառուցողական հատված՝ պաշտպանելով կայունությունը և, թող որ դանդաղ, բայց առանց ցնցումների ու հեղափոխությունների առաջընթացը: Ինչպես երևում է՝ առողջ պրագմատիզմն ավելի շատ է հայ կանանց բնորոշ, քան տղամարդկանց»,- ամփոփեց սոցիոլոգը:
Նորա Կանանովա

Ինչո՞ւ անտեսվեց կանանց ծայրը

Հազարավոր կանայք դուրս էին եկել մայրաքաղաքի փողոցներ, որպեսզի ընտրությունների օրվա նախաշեմին հորդորեին նախագահի թեկնածուներին չանցնել վտանգավոր սահմանագիծը, որից այն կողմ կարող է արյուն հեղվել: Դա փետրվարի 16-ին էր, և դեռ հնարավոր էր կասեցնել Մախրատյանի շրջանում գործի դրված չարությունը և անհանդուրժողության դժոխային մեքենան: Կանգնեցնել ավելի շուտ, քան այն կխլի ուժ մարդկային կյանք, ինչպես դա տեղի ունեցավ հետո՝ զարման առաջին օրը: Բավական էր միայն լսել կանանց ծայրը...

«Կանց առեք, եղբայրներ», «Ո՛չ ատելությունը», «Սա մեր երկիրն է, և մենք բոլորս միասնական ժողովուրդ ենք», այս կարգախոսներով երթի մասնակիցները, որ կազմակերպել էին Հայ օգնության միությունը և կանանց մի շարք այլ կազմակերպություններ, Մատենադարանից շարժվեցին դեպի ԳՀԿ-ի, Հանրապետական կուսակցության և Դաշնակցության նախընտրական շտաբեր՝ նրանց ներկայացուցչներին հանձնելով ուղերձը: Նրանում կոչ էր արվում հանդես բերել ողջախոհություն և թույլ չտալ, որ նախագահի աթոռի համար պայքարող դառնա հասարակության մեջ քաղաքացիական դիմակայության պատճառ: «Ընտրություններն անցողիկ են, իսկ երկիրն ու ժողովուրդը՝ մնայուն արժեք»: Ցավոք, այսօր մենք տեսնում ենք, որ նախընտրական քարոզարշավի ընթացքում ուժեղացող չարությունն ու ատելությունը անցնում են բոլոր հնարավոր սահմանները: Կանանց բնորոշ ինտուիցիայի շնորհիվ մենք զգում ենք իրական վտանգը և ցանկանում ենք այդ մասին նախազգուշացնել տղամարդկանց: Մենք միշտ տղամարդկանց հետ հավասար տարել ենք այս երկրի բոլոր դժվարություններն ու հիմնախնդիրները և չենք հանդուրժի եղբայրասպանությունը»,- հայտարարեց Աժ պատգամավոր և Հայ օգնության միության ատենապետուհի Լիլվարդ Պետրոսյանը լրագրողներին՝ բացատրելով ակցիայի նպատակները: Կին մասնակիցներն այն կոչեցին համերաշխության երթ և, ի նշան բարի կամքի, երկիրը բաց թողեցին ճեղմակ աղավճիներ... Սակայն ատելության զսպանակը արդեն սեղծված էր մինչև վերջ:



Ի՞նչ կա-չկա

«Կանայք հանուն խաղաղության» կոալիցիա. նոր ծրագրեր

Փետրվարի վերջին Թբիլիսիում ՄԱԿ-ի զարգացման կանանց հիմնադրամի (ՅՈՒՆԻՖեՄ) նախաձեռնությամբ հավաքվեցին Արդենյանի, Հայաստանի և Վրաստանի կանայք, Հարավային Կովկասի ոչ կառավարական հատվածի ներկայացուցիչներ՝ քննարկելու «Կանայք հանուն խաղաղության» տարածաշրջանային կոալիցիայի հետագա ծրագրերը:

Կոալիցիան ստեղծվել է դեռ 2002 թ. ՅՈՒՆԻՖեՄ-ի «Կանայք հանուն հակամարտությունների կարգավորման և խաղաղության հաստատման Հարավային Կովկասում» նախագծի շրջանակներում և իր գաղափարներն է ունեցել տարածաշրջանում խաղաղության ու հանդարտության պահպանման համար պայքարում: Երկու տարի առաջ նախագիծը կասեցվեց, ինչը, ի դեպ, հարուցեց դրա իրականացմանը մասնակցած կազմակերպությունների տարակուսանք: Ինչպես հայտարարեց ԱՊՀ երկրներում ՅՈՒՆԻՖեՄ-ի տարածաշրջանային ծրագրերի տնօրեն Դամիրա Սաբբաևան, կազմակերպությունը նախատեսում է շարունակել իր գործունեությունը Հարավային Կովկասի բոլոր երկրներում: Այն նախատեսված է մտավորապես չորս տարվա համար:

**Հավելվածը հրատարակվում է ԵԱԿԿ
երեւանյան գրասենյակի աջակցությամբ**
Խմբագիր՝ Թամարա Հովնաթանյան: Զևակորումը՝ Վահե Դիոնեսյանի
Տպարանակը՝ 7000